

Для спрощення ведення бізнесу між країнами із високими показниками експортно-імпорتنних операцій з органічними товарами є поширеною практика укладення двосторонніх угод еквівалентності органічних стандартів.

Угоди еквівалентності органічних стандартів означають, що країни, які підписують, визнають законодавче регулювання та довіряють системі контролю органічного сектору одна одній. Відтак, вони приймають органічну сертифікацію товару іншої сторони як еквівалентну, тобто рівну власній. Для бізнесу це означає зняття фінансового навантаження для подвійної органічної сертифікації, а, отже, і спрощення виходу на органічний ринок даної країни. Утім, часто такі угоди мають обмеження щодо секторів застосування чи виключають органічні товари, вироблені з імпортованої сировини. Угоди еквівалентності органічних стандартів значною мірою є політичними і залежать від політичної волі та перемовин між урядами, але також засновані і на технічній оцінці.

Дослідження досвіду ЄС надає змогу визначити наступні напрями удосконалення в Україні державного контролю безпечності харчових продуктів: подальша імплементація українського законодавства у сфері державного контролю безпечності харчових продуктів до вимог законодавства Європейського Союзу; запровадження ефективної системи державного контролю на кордоні під час ввезення харчових продуктів, у тому числі шляхом створення відповідних прикордонних інспекційних постів; створення належної системи державного контролю (нагляду) у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції; боротьба з фальсифікацією харчових продуктів та харчовим шахрайством; покращення систематизації даних щодо державного контролю.

Список використаної літератури

1. Рекомендації щодо проведення реєстрації операторів ринку у системі TRACES NT. Держпродспоживслужба. URL: <https://dpss.gov.ua/storage/app/sites/12/uploaded-files/metodichni-rekomendatsii-traces-nt.docx>.
2. Норми права ЄС в сільському господарстві : дослідження EDERA та Міжнародного фонду «Відродження» за підтримки ЄС у рамках проекту «Громадська синергія». URL: <https://eu-agreement.ed-era.com/b7/p2>.
3. Недосеков В. В., Ситнік В. А., Шевчук В. М. [та ін.]. Організація та економіка ветеринарної справи: навчальний посібник / за заг. ред. В. В. Недосекова; МОН України, Національний університет біоресурсів і природокористування України. К., 2019. 396 с.

Микола ТКАЧЕНКО

*слухач Навчально-наукового інституту державного управління, НТУ «Дніпровська Політехніка»,
гр. 281м-21з-5 ІДУ м. Дніпро*

МОДЕЛІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ В КРАЇНАХ-ЧЛЕНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Визначною подією для України стало набуття чинності всіма розділами Угоди про асоціацію з 1 вересня 2017 р. Ця подія значно зміцнила позиції нашої країни. Процес імплементації положень цієї Угоди супроводжувався проведенням реформ системи органів влади, державної служби, децентралізації, соціальної політики, що забезпечувало секторальну перебудову відповідно до взятих зобов'язань. Не менш видатною подією для українського суспільства було підписання Закону про внесення змін до Конституції України щодо стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в ЄС та НАТО, який набув чинності 21 лютого 2019 р. Україна офіційно подала заявку про вступ до ЄС 28 лютого 2022 р., через чотири дні після початку російської агресії.

Темпи та ефективність євроінтеграційного курсу України залежать від багатьох факторів внутрішнього і зовнішнього характеру. Головний серед них – політична воля української влади,

спроможність і налаштованість на реальні проєвропейські зміни у країні, конвертація проголошеного курсу до ЄС у практичні зміни [2, с. 15].

Враховуючи бажання та прагнення України увійти до ЄС повноправною учасницею, необхідність вивчення та аналізу особливостей соціального захисту в країнах-членах ЄС є безперечною важливою. Нагальним залишається завдання наближення політики України у сфері зайнятості та соціальної політики до стандартів та практик ЄС. У країнах ЄС сформувалися і розвиваються різні національні моделі соціального захисту: континентальна (модель Бісмарка); англосаксонська (модель Беверіджа); скандинавська (північна); південно-європейська. В документах Європейської Комісії зафіксована саме така типологія.

Континентальна модель встановлює жорсткий зв'язок між рівнем соціального захисту та тривалістю професійної діяльності. До нею відносяться такі країни, як Німеччина, Франція, Австрія, Нідерланди, Бельгія. Засновником її вважають німецького канцлера О. фон Бісмарк, який ініціював створення трьох галузей соціального страхування, що існують дотепер: страхування зі старості й інвалідності, з хвороби та від нещасних випадків на виробництві. Отже, в основі цієї моделі лежить механізм соціального страхування, тобто соціальні видатки фінансуються переважно за рахунок страхових внесків роботодавців і застрахованих працівників. У класичному вигляді ця модель базується на принципі соціального страхування і професійній солідарності, що передбачає існування страхових фондів, якими на паритетних засадах керують власники підприємств та наймані робітники. Такі фонди акумулюють соціальні відрахування із заробітної платні, за рахунок яких здійснюються страхові виплати.

Англосаксонська модель, що ґрунтується на доповіді В. Беверіджа 1942 р., представлена в Європі Ірландією. Доповідь В. Беверіджа була використана у формуванні соціальної політики урядами Бельгії, Данії, Нідерландів, Швеції, частково Німеччина [1, с. 15].

Модель соціального захисту В. Беверіджа базується на таких принципах: універсальності системи соціального захисту – поширення її на всіх громадян, які потребують соціальної допомоги; принцип одноманітності й уніфікації соціальних послуг і виплат, що виражається в стандартизованості способів розрахунку розміру та умов надання пенсій і медичного обслуговування; принцип розподільної справедливості – основний у цій моделі, оскільки йдеться не про професійну (як у бісмарківській моделі), а про національну солідарність, а не про фахову як у моделі Бісмарка [5, с. 15]. Ця модель передбачає досить низькі соціальні виплати із соціального страхування, усі програми соціального захисту об'єднані в межах єдиної системи соціального захисту. Великий вплив державних установ у забезпеченні соціальними послугами та виплатами, їхній тісний зв'язок із приватними страховими програмами.

Скандинавська(північна) модель характерна для Данії, Швеції та Фінляндії, де соціальний захист розуміється як законне право громадянина – переважає державна модель організації соціального захисту. Відмінною рисою моделі є широке охоплення різних соціальних ризиків і життєвих ситуацій, які вимагають підтримки суспільства. У цілому рівень соціальної захищеності, пропонований цією моделлю, доволі високий, який досягається за рахунок активної перерозподільної політики, спрямованої на вирівнювання прибутків. Необхідною умовою функціонування цієї моделі є високоорганізоване суспільство, побудоване на основі відданості принципам інституційного суспільства добробуту.

Південно-європейська модель представлена в Італії, Іспанії, Греції й Португалії. В цих країнах системи соціального захисту були створені або вдосконалені лише протягом останніх десятиліть. Зазначену модель можна інтерпретувати як таку, що розвивається, перехідну. Західні дослідники відзначають її як рудиментарну [4].

Як правило, рівень соціальної захищеності в цій моделі відносно низький, а завдання соціального захисту часто розглядається як справа родичів і сім'ї. Тому сім'я й інші інститути громадянського суспільства відіграють не останню роль, а соціальна політика має переважно пасивний характер і орієнтована на компенсацію втрат у прибутках окремих категорій громадян. Характерною рисою даної моделі є також асиметрична структура соціальних видатків.

Науковці, які досліджують цю тему, схильні вважати, що єдиної європейської соціальної моделі не існує. Протягом останніх 25 років фахівці дійшли висновку, що в країнах ЄС існує ряд режимів добробуту – моделей, що різняться обсягом тих чи інших пільг і обґрунтуванням права на їх отримання, фінансуванням і організацією: англосаксонська – ліберальна; північна – універсалізуюча, соціалістична; континентально-європейська – корпоративна; середземноморська – корпоративна, заснована на традиціях (велике значення сім'ї) [3].

На сучасному етапі розвитку суспільства, під дією світових процесів глобалізації відбувається поступовий синтез всіх моделей соціального захисту. Яскравим прикладом таких тенденцій є напрям соціальної політики ЄС, що передбачає посилення ролі об'єднаних європейських держав у світових соціально-економічних процесах.

Порівняльний аналіз сучасних моделей соціального захисту населення країн ЄС, доводить, що найкращий варіант для України – це спрямувати зусилля на побудові такої моделі, яка б відповідала умовам підвищення ефективності функціонування інститутів соціального захисту. Важливим євроінтеграційним завданням є адаптація українського законодавства до норм і стандартів ЄС та ефективне впровадження їх у практику. В Україні загалом сформовано нормативно-правову базу та інституційний механізм адаптації. Тому на часі завершення цього процесу та наступна імплементація законодавчих актів.

Список використаної літератури

1. Більцан А. О. Моделі соціального захисту населення у світі. URL: http://www.econom.stateanregions.zp.ua/journal_2013/4.pdf
2. Європейська інтеграція України: російський фактор. Центр Разумкова. *Національна безпека і оборона*. 2020. № 1–2. URL: <https://razumkov.org.ua/upl/2020.pdf>
3. Європейська соціальна модель і соціальна згуртованість: яку роль відіграє ЄС? Фонд ім. Фрідріха Еберта, Регіональне представництво в Україні та Білорусі. Лотар Вітте. К.: Заповіт, 2006. 44 с.
4. Копійка В. В., Шинкаренко Т. І. Європейський Союз: заснування і етапи становлення. Київ: Видавничий Дім «Ін Юре», 2001. 448 с.
5. Погорелова С. Закономірності еволюції систем соціального захисту. *Вісн. Пенсійного фонду України*. 2008. № 6. С. 13–17.